

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Uttalelse til høring - forslag til endringer i valgloven - evaluering av stortingsvalget 2009

Det vises til brev av 31.05.2010 til høringsinstansene med anmodning om høringsuttalelse til forslag til endringer i valgloven – evaluering av stortingsvalget 2009.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har merket seg at de konkrete foreslåtte endringene i valgloven er bl.a. følgende:

- Folkeregistreringsmyndigheten pålegges i lov å stille til disposisjon for valgmyndighetene opplysninger om hvem som skal innføres i manntallet i kommunene pr. 1. april i valgåret (valgloven § 2-5)
- Utvidelse av fritak ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg, ved at den som ikke er medlem av registrert politisk parti og som avgir erklæring om at listeforslaget representerer et politisk syn som er i strid med egen politisk overbevisning, har rett til å kreve seg fritatt. (nytt i valgloven § 3-4 1. ledd bokstav d).
- Fristen for innlevering av listeforslag er 31. mars *kl. 12* valgåret.(§ 6-1, 1 ledd)
- Erklæring om tilbakekalling av listeforslag må være innlevert senest 20. april *kl. 12* i valgåret.
- *Valgurner som brukes ved forhåndsstemmegivning innenriks skal være forseglet. (§ 8-4 nytt 5. ledd)*
- *Valgurner som brukes på valgdagen skal være forseglet. (valgloven § 9-5 pkt. 6)*

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag oppfatter utvidelsen av fritaksreglene som den vesentligste foreslåtte endring, og begrenser sin uttalelse til dette punkt, og har følgende bemerkninger:

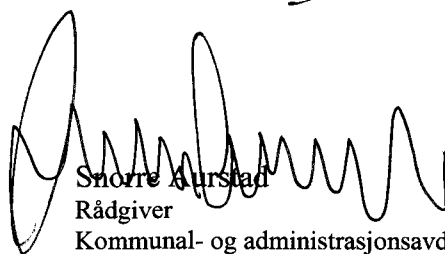
Et sentralt element i valgordningen er ombudsplikten. Denne plikten innebærer at den som blir nominert på valgliste plikter å stille til valg, og å påta seg vervet, med de plikter og rettigheter dette medfører, hvis vedkommende blir valgt. Det er ikke noe krav etter loven at man må ha gitt sitt samtykke for å bli nominert på en valgliste. Det stilles heller ikke noe krav om at forlagstillerne skal underrette de som blir ført opp som kandidater, før listeforslagene blir innlevert. Fylkesmannen er enig med departementet i at disse regler har fått stor negativ oppmerksomhet, og kan bidra til å skape mistillit til valgsystemet. Det kan være ubehagelig for den det gjelder, og særlig kan det være kritikkverdig at man er henvist til å melde seg inn i et registret politisk parti for å kunne kreve seg strøket fra en liste. Som departementet påpeker er manglende lyst til å stå på en liste ikke fritaksgrunn, heller ikke kan man kreve seg fritatt under henvisning til at man ikke deler det politiske synet til det partiet eller den gruppen som har nominert.

Departementet opplyser at OSSE i sin rapport om ombudsplikten har uttalt følgende:
"Plikten til å bli valgt bør revurderes for å sikre at den samsvarer helt med FNs konvesjon om sivile og politiske rettigheter, hvor det fastsettes at ingen skal tvinges til å være medlem av et politisk parti eller en politisk gruppe som vedkommende ikke selv har valgt."

Med hilsen

Roald Huseth (e.f.)
Kommunaldirektør
Kommunal- og administrasjonsavdelingen

Snorre Aarstad
Rådgiver
Kommunal- og administrasjonsavdelingen